

который разграничен в ассоциативном поле производящие (на лексическом и синтагматическом уровнях), производные (концепты «Украина», «Интеллект», «Общество») категории и в поле близких к инновации критерий (категория интеллектуализации языка).

Ключевые слова: концепт; концептуализация; концептосфера; интеллектуализация; инновация; языковая картина.

Y. LESHCHISHINA

LANGUAGE PRESENTATION OF CONCEPT "INNOVATION" (ON MATERIAL OF PERIODICALS "DEN", "EKSTRACT 150" AND "EKSTRACT +200")

In this paper, based on systematic analysis of innovation processes of language on material of cycles of Ukrainian newspaper " Den' " " Extract 150 " and " Extract +200 ", structural semantic content of the concept of "innovation" is scrutinized . It is investigated by which means of speech is defined the concept of " innovation" , which is delimited in the associative field producing (at the lexical and syntagmatic levels) , derivative (concepts "Ukraine", "Intelligence" , "Society") categories and in the field which is close to the criterion of innovation (category of intellectualization of language).

Key words: concept ; conceptualization ; conceptsphere ; intellectualization and Innovation ; language picture .

УДК 378.091.26:81'243 – 057.87

Людмила ПОПЛАВСЬКА

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТЕСТУВАННЯ ЗНАЙ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті проаналізовано особливості використання тестових завдань під час вивчення іноземної мови. Зазначено, що впровадження кредитно-модульної системи навчання та сучасних форм контролю знань студентів вимагає переосмислення структури підручників для вищих навчальних закладів України

Ключові слова: тест, тестування, тестований, англійська юридична мова, модульний контроль.

Тестування залишається наразі ефективним засобом організації контролю формування іншомовної комунікативної компетенції студентів вищих навчальних закладів. Практика свідчить, що тестування в широкому сенсі може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висуваються до його якості. Тестовий контроль з іноземної мови залишається актуальним для дослідження проблеми. Головне завдання навчання іноземної мови – навчити студентів користуватися іноземною як засобом спілкування в усіх видах мовленнєвої діяльності в різноманітних ситуаціях реального життя. Одним з аспектів у реформуванні освіти є впровадження нових методик оцінки навчальних досягнень студентів. Ефективність та надійність такої оцінки може реалізуватися шляхом тестового контролю.

Вивченню проблеми тестування в навчанні іноземної мови присвячено багато праць вітчизняних дослідників (Л.В. Банкевич, О.Л. Вакуленко, С.Ю. Ніколаєва,

О.П. Петрашук, Г.В. Рогова, С.К. Фоломкіна та ін.). Цьому питанню приділяється досить велика увага й у дослідженнях зарубіжних учених (J. Alderson, L. Bachman, J. Heaton, A. Palmer, N. Underhill та ін.). Теоретичні положення, що були визначені в цих дослідженнях, складають досить ґрунтовну загальну теорію тестового контролю в навчанні іноземної мови. Проте методичні підходи до тестування з іноземної мови потребують подальшого дослідження.

Метою даної статті є огляд сучасних методик оцінки навчальних досягнень студентів, ефективність та надійність якої може реалізуватися шляхом тестового контролю. Завданнями статті передбачено: визначити найбільш дієві методи тестування іноземної мови з урахуванням міжпредметної координації; проаналізувати викладання та тестування знань з іноземної мови (зокрема англійської) як мови фаху у Львівському національному університеті імені Івана Франка (спеціальність «Правознавство»).

Методичний підхід до тестування має низку переваг порівняно з традиційними методами контролю, а саме: об'єктивність, охоплює значний обсяг знань; ефективність, висока диференціююча здатність і реалізація індивідуального підходу в навчанні; порівнянність результатів тестування, відповідність

вимогам автоматизації контролю. Аналіз теоретичних джерел з питань тестування доводить, що виникнення тестової методики було викликано необхідністю знайти математичні величини, які б об'єктивно та оперативно відображали результати педагогічної діяльності. Розвиток тестології – прикладного напрямку педагогіки, поклав початок науковим розробкам тестів.

За визначенням С.К. Фоломкіної, під тестом розуміються завдання, що мають специфічну організацію, яка дозволяє всім студентам працювати одночасно в однакових умовах і записувати виконання символами [9, с. 12]. Завдання тестів завжди мають однозначне рішення, визначення правильності відповіді здійснюється по заготовленому ключу. Застосування тестів під час контролю доцільне тому, що вони задають напрям розумової діяльності тестованих, привчають їх варіювати процес переробки сприйманої інформації.

У навчанні іноземних мов застосовується лінгводидактичне тестування. Лінгводидактичним тестом називається підготовлений відповідно до певних вимог комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення якісних показників і які дозволяють виявити в учасників тестування рівень їх мовної або комунікативної компетенції та оцінити результати тестування за заздалегідь встановленими критеріями [5, с.271]. Основними показниками якості лінгводидактичного тесту є валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економічність [6, с. 219].

Валідність – характеристика тесту, яка показує, що саме вимірює тест і наскільки ефективно він це вимірює. Валідність тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іншомовними мовленнєвими навичками і вміннями. Надійність – це необхідна умова валідності тесту. Надійність тесту визначається стабільністю його функції як інструмента вимірювання. Надійний тест дає приблизно однакові результати при повторному застосуванні.

Диференційна здатність – характеристика тесту, яка вказує на здатність даного тесту виявляти встигаючих і невстигаючих тестованих, тобто з достатнім і недостатнім рівнем володіння іншомовними навичками і вміннями.

Практичність – характеристика тесту, яка визначає доступність та посиленість інструкцій тесту і змісту тестових завдань для розуміння тих, хто виконує тест; простота організації проведення тестування в різних умовах; простота перевірки відповідей і визначення результатів та оцінки.

Економічність – характеристика тесту, яка передбачає мінімальні витрати часу, зусиль і коштів на підготовку тесту від планування до видання.

У процесі навчання іноземним мовам застосовуються чотири види тестування: поточне; тематичне; рубіжне; підсумкове.

Поточний тестовий контроль відбувається систематично на заняттях з англійської мови у процесі навчання з метою отримання викладачем інформації про засвоєння студентами іншомовного матеріалу та формування в них навичок та вмінь мовлення, а також інформації про доцільність застосування тих чи інших методів і прийомів навчання.

Головними функціями тематичного контролю є функції оцінки та контролю. Тести для проведення тематичного контролю можуть розроблятися самим викладачем.

Рубіжний контроль здійснюється на певному часовому рубежі. Це може бути кінець семестру або року. Тест для здійснення рубіжного контролю може складатися групою викладачів, які працюють як команда експертів з відбору матеріалу, типів і видів тестових завдань, що уводяться до тесту. Вони уточнюють структуру тесту, визначають час, що відводиться на виконання кожної частини тесту, розробляють шкалу оцінювання результатів тестування.

Підсумковий контроль здійснюється в кінці кожного року навчання у ВНЗ. Головними функціями підсумкового контролю є оцінна й констатуюча. Підсумкове тестування спрямоване на визначення дійсного рівня навчальних досягнень в оволодінні писемним мовленням за період навчання на певному курсі відповідно до вимог чинної програми. Тому оцінка результатів підсумкового тестування може мати статус перевірконої або випускної і мати офіційний статус.

Нагальною потребою сьогодення є розробка тестів, які перевіряли б не тільки знання випускників з тієї чи іншої теоретичної дисципліни, але й їх практичні навички та

майстерність, якими мав би оволодіти випускник за роки навчання у ВНЗ. Тому для державного іспиту та поточного контролю виникає необхідність розробки таких тестових завдань, які відповідали б висунутим вимогам щодо міжнародних стандартів у галузі освіти, а також повністю відповідали б цим стандартам з іноземної мови.

У нашому випадку ми розглядаємо викладання та тестування знань з іноземної мови (зокрема, англійської) як мови фаху у Львівському національному університеті імені Івана Франка (спеціальність «Правознавство»).

Беручи до уваги вищезазначене, викладачі кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів розробили збірник лексико-граматичних тестів з англійської мови для студентів I –IV курсів денної та заочної форм навчання юридичного факультету. Цей збірник може використовуватися також й тими, хто прагне вдосконалити свої знання з англійської юридичної мови, а також бакалаврами права, які планують скласти іспит з англійської мови при вступі в магістратуру. Збірник містить завдання на словотвір, синонімію, вживання прийменників, виокремлення та переклад правничої термінології, утворення похідних термінів та стрижневих слів, термінологічних сполучень та виразів, їх тлумачення англійською мовою (частина I). Частини II та IV містять тести для вдосконалення знань з англійської граматики. Частина III пропонує завдання на переклад юридичних термінів. Частина V містить анотації статей англійською мовою та анотації українською мовою. Студентам пропонують оцінити переклад анотацій англійською мовою, знайти недоліки в перекладі та помилки, запропонувати свій власний варіант перекладу та вибрані ними терміни до теми статті. Виконуючи завдання, студенти зможуть навчитися належно перекладати українські анотації до наукових статей англійською мовою, а також виробити навички виокремлення ключових слів до статей, присвячених конкретним галузям права. Розділ VI передбачає комплексне повторення англійської граматики; студентам пропонують дати вичерпну характеристику підкреслених слів та частин речень у поданих англословних юридичних текстах.

Проводячи контрольне тестування, викладачі можуть довільно поєднувати різні варіанти окремих частин.

Упровадження кредитно-модульної системи навчання та сучасних форм контролю знань студентів вимагає переосмислення структури підручників для вищих навчальних закладів України.

Якість навчання іноземної мови як мови фаху значною мірою залежить від підручника, який був і є одним з головних джерел інформації, містить знання з граматики, лексики, словотвору, орфографії тощо, вчить практично оволодіти необхідними вміннями та навичками і фактично повинен забезпечити досягнення поставленої мети.

Проведений аналіз діючих вітчизняних та зарубіжних підручників з англійської мови для юридичних факультетів та ВНЗ підтвердив необхідність створення сучасного комплексного підручника для україномовної аудиторії, який забезпечив би досягнення вимог чинної програми вивчення іноземних мов, тобто систематизоване та послідовне оволодіння навичками рецептивної та продуктивної мовленнєвої діяльності в межах фаху. У системі вправ необхідно забезпечити послідовне ускладнення матеріалу. До функцій викладача має належати безпосередній або опосередкований контроль за виконанням студентами самостійних навчальних дій, надання допомоги окремим з них, а також оцінка рівня набутих знань за певний проміжок часу (місяць, семестр, повний курс). В аудиторії під безпосереднім керівництвом викладача повинні виконуватись творчі комунікативні вправи та певний відсоток тренувальних вправ вищого рівня.

Беручи до уваги вищевикладене, ми поставили за мету розробити головні методичні засади підручника для студентів юридичного факультету, який водночас слугував би вступом до англійської мови як мови фаху, забезпечив би оволодіння її базовими знаннями, вміннями та навичками, обсягом необхідної фахової лексики, допоміг перейти до самостійної роботи над необхідною юридичною літературою. Саме ці засади й лягли в основу підручника «Legal English» для студентів I–II курсів (Частина I) та III–IV курсів (Частина II) юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, створених викладачами кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка.

Інтенсифікація навчання досягається відповідною організацією та поданням навчального матеріалу – добором автентичних текстів,

лексичних та граматичних зразків, а також тестів для перевірки набутих знань.

Лексичний мінімум подається в кінці кожного уроку в таблицях (терміни, термінологічні сполучення, вирази) англійською мовою з метою самоперевірки.

Рекомендується проводити контрольне тестування після вивчення кожної теми, беручи до уваги лексичний та граматичний матеріал поурочних таблиць. Лексико-граматичні та комунікативні вправи об'єднані відповідною тематикою уроків. Значна увага приділяється самостійній роботі студентів для розвитку їхньої творчої діяльності.

ВНЗ України вже адаптували свої навчальні плани та програми до вимог Болонської Конвенції, тому в підручнику після вивчення кожної із семи загальних тем подається Module Checkup (Модульний контроль) для визначення рівня засвоєного мовного матеріалу відповідної теми. Студентів спонукають до монологічного, діалогічного та полілогічного матеріалу, до аналізу прочитаного матеріалу з розділу «Supplementary Reading»; студенти тестуються на знання граматичних явищ, передбачених кожною загальною темою підручника, а також демонструють навички письма під час написання творів, власних роздумів з поданих тем.

Структура та розподіл навчального матеріалу відображають намагання авторів спрямувати всю навчальну діяльність студентів на формування та вироблення необхідних навичок і вмінь англомовної фахової комунікації.

Підручник “English. Communicative Aspect”, створений викладачами кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка, є складовою частиною комплексу навчальних матеріалів для студентів I–II курсів юридичних та інших гуманітарних спеціальностей. Основна мета підручника – виробити у студентів навички невимушеного спілкування англійською мовою в обсязі тематики, обумовленої програмою для вищих шкіл України, ознайомити їх з особливостями сучасної англійської мови, залучити до активної мовленнєвої участі в рольових іграх, «круглих столах», дискусіях; навчити студентів сприймати мову носія у звичайному темпі, а також говорити англійською мовою з

достатнім рівнем граматичної коректності. Беручи до уваги лексичний та граматичний матеріал лекційних таблиць, рекомендується проводити контрольне тестування після вивчення кожної теми. У підручнику подаються апробовані у 2005—2010 роках зразки модульних рівневих тестів для студентів-правників, що навчаються в рівневих групах А (Upper-Intermediate), В (Intermediate), С (Pre-Intermediate), D (Elementary), які рекомендується проводити наприкінці першого року навчання, та зразки екзаменаційних рівневих тестів – наприкінці другого року навчання.

До кожного модульного контролю додається шкала оцінювання знань та загальна сума балів (100 балів).

Працюючи над структурою підручників, ми виходили з того, що студенти можуть оволодіти необхідним навчальним матеріалом лише в ході чітко організованої діяльності, яка полягає в послідовному виконанні взаємопов'язаних навчальних дій, розміщених у порядку наростання лексичних та граматичних труднощів з ускладненням змісту запропонованих для опрацювання тестів, а також комплексною системою вправ, яка є інтеграцією тренувальних та творчих видів діяльності з послідовним збільшенням кількості останніх.

Отже, методичні підходи до тестування знань з іноземної мови засвідчують, що застосування тестового контролю знань студентів з іноземної мови з опорою на міжпредметну координацію підвищує ефективність, об'єктивність та оперативність педагогічного контролю, сприяє формуванню позитивного ставлення до вивчення іноземної мови, дозволяє студентам набути досвід виконання тестів та спонукає їх до вдосконалення комунікативних умінь та навичок володіння іноземною мовою задля подальшої конкурентоспроможності на ринку праці.

Використання тестів у процесі викладання іноземної мови в немовних вищих навчальних закладах є цілком доцільним і необхідним. Проте варто зазначити, що викладачі повинні розробляти тести залежно від того, на якому етапі вивчення іноземної мови вони використовуються. Потрібно також оцінювати, наскільки тести вдосконалюють мовну підготовку студентів. Подальшого дослідження потребують аспекти, які пов'язані з визначенням вимог щодо розробки тестів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. Посіб. /Н. П. Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник. /А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко – К.: Знання-Прес, 2008. – 447 с.
3. Клименко Л. О. Зовнішнє тестування навчальних досягнень учнів. /Л. О. Клименко К.: Пляда, 2008. 128 с.
4. Методика навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах: підручник /кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
5. Методика навчання іноземної мови у середніх навчальних закладах. К., 1999. 327с.
6. Методика обучения иностранным языкам в начальной и общеобразовательной школе. Ростов Н/Д, 2004. 314с.
7. Петрашук О.П. Потреби викладачів іноземної мови вищих навчальних закладів в оволодінні методикою тестового контролю у професійних цілях/ О.П.Петрашук // Тези міжнародної науково-практичної конференції „Соціокультурні аспекти навчання іноземних мов. Тернопіль, 2004. 240с.
8. Петрашук О.П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі: монографія / О.П. Петрашук К.: Видавничий центр КДЛУ, 1999. – 261с.
9. Рабінчук Л.С. Тестування як засіб контролю та діагностики /Л. С. Рабінчук // Збірник наукових праць № 18. –Частина II. Хмельницький: Видавництво Національної академії ЛВУ, 2001. С.210-216.
- 10.Рогова Г.В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Г.В. Рогова , Ф. М. Рабинович, Т. Е. Сахарова. М., 1991. 285 с.
- 11.Фоломкина С.К. Тестирование при изучении иностранного языка / С. К. Фоломкина// Иностранные языки в школе. 1986. №2. С. 12—16.

Л. ПОПЛАВСКАЯ

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ТЕСТИРОВАНИЮ ЗНАНИЙ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

В статье проанализировано особенности использования тестовых заданий во время изучения иностранного языка. Подчеркнуто, что значение внедрения кредитно-модульной системы обучения и современных форм контроля знаний студентов требуют переосмысления структуры учебников для вузов Украины.

Ключевые слова: тест, тестирование, тестируемый, английский юридический язык, модульный контроль.

L. POPLAVS'KA

METHODOLOGICAL APPROACH TO TESTING THE FOREIGN LANGUAGE KNOWLEDGE

The paper considers approaches to testing. The introduction of the credit-and-module system of teaching and modern forms of evaluation of the students' knowledge that require a new approach to the structure of teaching materials in foreign languages for specific purposes are emphasized.

Key words: test, testing, testee, legal English, module checkup.

УДК 378.016:811.112.2:379.85

Олена СТАРИНЕЦЬ, Олександр ГУСЛИСТИЙ

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ВИМОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ “ТУРИЗМ”

У статті проаналізовано обґрунтування підходів формування у студентів іншомовної фонетичної компетенції з урахуванням методичної послідовності етапів набуття навичок вимови.

Ключові слова: фонетична компетенція, артикуляція, ритміко-інтонаційні навички, слухо-вимовні навички.

Знання іноземної мови є необхідним як головний та найбільш ефективний засіб обміну інформацією у світовій спільноті. На